

Handläggare
Yvonne Zellman
Telefon: 508 29 723

Till
Överförmyndarnämnden

Förbättra kontrollen av stadens gode män och förvaltare och inrätta en fond för skadedrabbade huvudmän

Remiss från kommunstyrelsen av motion av Per Ossmer och Martin Westmont (båda SD)

Förslag till beslut

Som svar på remissen överlämnar överförmyndarnämnden förvaltningens tjänsteutlåtande.

Håkan Andersson
Förvaltningschef

Sammanfattning

Motionärerna förslår en översyn av kontrollen och uppföljningen av gode män och förvaltare. Man föreslår också att en skadeståndsfond inrättas för ersättning till huvudmän som drabbas av ekonomisk skada genom gode mäns eller förvaltares underlåtelser eller brottsliga handlingar.

Sedan 2016 har kommunfullmäktige tillfört nämnden utökade resurser, vilket resulterat i att nämnden avsevärt kunnat höja verksamhetens kompetens och kvalitet. Att fullt ut komma till rätta med de brister som förevarit under lång tid är emellertid ett mycket långsiktigt arbete. En utökning av kontrollarbetet, exempelvis såsom föreslås i motionen, skulle åtminstone på kort sikt kräva ytterligare resurstillskott.

Jämfört med tidigare erbjuds ställföreträdare, såväl blivande som befintliga, ett stort utbud av introduktion, information och utbildning. Innehåll och form för dessa insatser omprövas kontinuerligt och utvecklas.

Förvaltningen avstyrker förslaget om en kommunal skadeståndfond då frågan redan är reglerad i lagstiftningen. Ställföreträdaren är enligt lagstiftningen skadeståndsskyldig gentemot huvudmannen. Förvaltningen polisanmäler alltid om misstanke om brott föreligger. Det är sedan de rättsvårdande myndigheterna som fattar beslut om eventuellt skadestånd.

Motionen

I motionen föreslås en översyn av kontrollen och uppföljningen av de av staden anlitade gode männen och förvaltarna. Man vill också att staden avsätter medel till en särskild fond för ersättning till huvudmän som drabbas av ekonomisk skada genom gode mäns eller förvaltares underlåtelser eller brottsliga handlingar. Motionärerna efterlyser fler oanmälda kontroller av ställföreträdarna, att utbildningsplanen för gode män och förvaltare kontinuerligt bör ses över och framhåller att misstanke om brott ska polisanmälas. Motionen *bifogas*.

Ärendets beredning

Kommunstyrelsen har remitterat motionen (KS 2018/365) för yttrande senast den 7 september 2018. Förutom till överförmyndarnämnden har ärendet remitterats till socialnämnden och stadsledningskontoret samt till stadsdelsnämnderna Farsta, Hässelby-Vällingby och Norrmalm. Inom överförmyndarförvaltningen har ärendet beretts av förvaltningschefens stab.

Förvaltningens synpunkter

Under flera år har allvarlig kritik riktats mot Stockholms överförmyndarnämnds verksamhet från bland andra länsstyrelsen, riksdagens ombudsmän, justitiekanslern och stadens revisorer. Sedan 2016 har kommunfullmäktige tillfört nämnden utökade resurser, vilket resulterat i att förvaltningen mer än fördubbla antalet anställda och därmed avsevärt kunnat höja verksamhetens kompetens och kvalitet. Stora förbättringar har också kunnat genomföras, bland annat i tillsynsarbetet, i servicen gentemot huvudmän och ställföreträdare och i form av utbildningsåtgärder för de senare. De brister som förevarit har dock byggts upp under många år, och att fullt ut rätta till dessa är ett långsiktigt arbete.

En viktig och, i tid och resursåtgång, väsentlig del av nämndens uppgifter är att kontrollera ställföreträdarnas insatser för huvudmännen. Detta sker huvudsakligen genom granskning av de redogörelser ställföreträdarna årligen ska lämna in. Ett av nämndens mål är att hinna granska dessa innan augusti månads utgång, dels för att ställföreträdarna inte ska behöva vänta alltför länge på sina arvoden,

men också för att andra väsentliga uppgifter måste hinnas med såsom omprövning av samtliga förvaltarskap och kontroll av ställföreträdarnas lämplighet. En sådan kontroll sker alltid innan någon tar på sig ett ställföreträdarskap, men förvaltningens ambition är att regelbundet kunna lämplighetspröva även befintliga gode män och förvaltare, något som förvaltningen har påbörjat. Andra tänkbara kontrollinsatser skulle exempelvis kunna vara utökade kontakter med huvudmännen, men till det räcker ännu inte de medel nämnden förfogar över.

Som nämns ovan har förvaltningen under senare år väsentligt kunnat utöka och utveckla utbudet av information och utbildning gentemot såväl blivande som redan anlitade gode män och förvaltare. Utbildning, såväl mer generell som med inriktning på specifika frågor, erbjuds nu kontinuerligt ställföreträdarna. Innehåll och utformning omprövas kontinuerligt.

Förvaltningens arbete med kontroller, lämplighetsprövningar och utbildning syftar till att tillförsäkra huvudmännen en rättssäker och god insats från ställföreträdarna. Verksamheten bygger samtidigt på ett stort mått av förtroende för att gode män och förvaltare sköter sitt, i det närmaste ideella, uppdrag för huvudmannens bästa. Därför är det också viktigt att, när oegentligheter uppdragas, förvaltningen reagerar och när så krävs, vid misstanke om brott, polisanmäler, vilket också sker.

Förvaltningen avstyrker förslaget om en kommunal skadeståndfond då frågan redan är reglerad i lagstiftningen. Ställföreträdaren är enligt föräldrabalken 11 kap. 14 § skadeståndsskyldig gentemot huvudmannen. Skadeståndsskyldighet kan exempelvis uppstå om ställföreträdaren underlåtit att för huvudmannens räkning söka bidrag som denna har rätt till, eller om ställföreträdaren på annat sätt har agerat oegentligt gentemot huvudmannen, så att denne lidit ekonomisk skada. Förvaltningen polisanmäler alltid om misstanke om brott föreligger. Det är sedan de rättsvårdande myndigheterna som fattar beslut om eventuellt skadestånd.

Bilaga

Förbättra kontrollen av stadens gode män och förvaltare och inrätta en fond för skadedrabbade huvudmän
Remiss från kommunstyrelsen av motion av Per Ossmer och Martin Westmont (båda SD)

Motion av Per Ossmer och Martin Westmont (båda SD) om att förbättra kontrollen av stadens gode män samt förvaltare och att inrätta en fond för skadedrabbade huvudmän (KS 2018/365)